

Зюко Андрій Глібович

22 жовтня 1918 року - 2 лютого 1998 року

Відомий вчений в галузі теорії електричного зв'язку.

*Доктор технічних наук, професор,
завідувач кафедри радіоприймальних пристроїв і теорії
передачі сигналів (1965-1989 рр.), 1989 – професор кафедри
теорії електричного зв'язку.*

Державні нагороди та відзнаки

Віце-президент Академії зв'язку України.

Заслужений працівник вищої школи.

Медаль «За Трудовую Доблесть».

Почесний член НТТ РЕЗ СРСР.

Основні напрямки наукової діяльності: Розробка нових методів передачі інформації в супутникових системах зв'язку і мовлення.

Кандидатська дисертація: Пропускная способность радиолинии и помехоустойчивость приемника при большом уровне флуктуационных помех.

Місце захисту: Московський електротехнічний інститут зв'язку.

Рік захисту: 1952 р.

Докторська дисертація: Помехоустойчивость и эффективность систем связи.

Місце захисту: Московський електротехнічний інститут зв'язку.

Рік захисту: 1964 р.

Наукова школа: Статистична теорія зв'язку.

Життєвий та науковий шлях доктора технічних наук, проф. А.Г. Зюко

Андрій Глібович Зюко народився 22 жовтня 1918 року у с. Красний Ріг Брянської області, Росія. У 1938 році Зюко А.Г. вступив до фізико-математичного факультету Казанського державного університету.

Велика Вітчизняна війна перервала навчання. Велика група студентів була призвана до лав Червоної Армії і направлена на навчання у Військово-повітряну академію ім. М.Є. Жуковського. Тривале стажування на Волховському фронті, запеклі бої під Псковом і, нарешті, закінчення війни, яка застає техника-лейтенанта А.Г. Зюко на 3-му Білоруському фронті під Кенингсбергом. Після демобілізації в лютому 1946 року Зюко А.Г. поступає на останній курс Московського електротехнічного інституту зв'язку і закінчує його в 1947 році за спеціальністю інженер радіозв'язку. Потім три роки роботи в НДІ та аспірантурі на кафедрі радіоприймальних пристроїв Московського електротехнічного інституту зв'язку під керівництвом проф. М.І. Пономарьова.

Основними напрямками наукової діяльності А.Г. Зюко були: завадостійкість і ефективність систем передачі інформації, статистична теорія зв'язку. За цими напрямками він підготував кандидатську дисертацію «Пропускная способность радиолнии и помехоустойчивость приемника при большом уровне флуктуационных помех» (1952 р.) і докторську дисертацію «Помехоустойчивость и эффективность систем связи» (1964 р.).

У 1955 році, за пропозицією Міністерства зв'язку, А.Г. Зюко виїжджає на роботу в Новосибірський електротехнічний інститут зв'язку.

З 1955-1958 рік – завідує кафедрою радіоприймальних пристроїв.

З 1959-1965 року – проректор з наукової роботи. Інститут був тільки що відкритий, все складалося з нуля. Разом з тим тривала інтенсивна наукова робота Андрія Глібовича Зюко.

У 1965 році професор А.Г. Зюко приїхав працювати до ОЕІЗ ім. О.С. Попова за запрошенням адміністрації. Саме тоді ж кафедру радіоприймальних пристроїв і підсилювачів було поділено на дві окремі кафедри. Одну з них –

кафедру радіоприймальних пристроїв, на базі якої було згодом створено кафедру теорії електричного зв'язку, очолив професор Андрій Глібович Зюко.

Результати його наукової діяльності знайшли відображення більш ніж у 70 наукових працях, у тому числі в монографії «Помехоустойчивость и эффективность систем связи» (перше видання у 1963 р., перероблені видання у 1972 р. та у 1985 р.). Був співавтором підручників «Теория передачи сигналов» та «Теория электрической связи». У 1975 році за редакцією Зюко А.Г. видано підручник «Радиоприемные устройства».

Андрій Глібович Зюко заснував Одеську школу статистичної теорії зв'язку, був організатором симпозіумів з проблем завадостійкості зв'язку, які проводились з періодичністю один раз на два-три роки з 1967 року по 1999 рік у м. Одеса. Під його керівництвом підготовлено і захищено три докторські дисертації і 35 кандидатських дисертацій. Був членом редколегій серії видань «Статистическая теория связи» та журналу «Электросвязь». З 1965 року на кафедрі під керівництвом Зюко А.Г. було розгорнуто широкий фронт науково-дослідних робіт з підвищення завадостійкості й ефективності супутникових систем зв'язку. У 1970 року з цієї проблеми на кафедрі засновано галузеву науково-дослідну лабораторію. Розробляються та впроваджуються високоефективні системи модуляції та кодування.

Андрій Глібович Зюко зробив значний внесок у розвиток навчального процесу: у 1966 році розробив і викладав нову навчальну дисципліну “Теория передачи сигналов”, на основі якої видано підручник. Наукові дослідження присвячені питанням теорії передачі інформації та завадостійкості зв'язку. Андрій Глібович Зюко керував розробленням систем модуляції й кодування, за допомогою яких покращено ефективність супутникових систем зв'язку, а також далекосяжність і якість передачі інформації при мінімальній потужності сигналу.

У 2003 р. кафедрі теорії електричного зв'язку ОНАЗ ім. О.С. Попова присвоєно ім'я Андрія Глібовича Зюко для вшанування пам'яті великого

вченого і педагога, який багато зробив для розвитку теорії електричного зв'язку, навчальної і наукової роботи в Академії та на кафедрі зокрема.

Монографії, підручники, навчальні посібники

-1963-

Помехоустойчивость и эффективность систем связи [Текст] / Зюко А.Г. – М. : Связьиздат, 1963. – 319 с.

-1966-

Основы теории передачи сигналов [Текст] : конспект лекций для студ. ин-та / А.Г. Зюко ; Электротехн. ин-т связи. – Одесса : [б.и.], 1966. Ч. 1 : Теория информации и теория потенциальной помехоустойчивости. – 75 с.

Основы теории передачи сигналов [Текст] : конспект лекций для студ. ин-та / А.Г. Зюко ; Электротехн. ин-т связи. – Одесса : [б. и.], 1966. Ч. 2 : Передача дискретных и непрерывных сообщений по каналам связи. – 103 с.

-1968-

Основы теории передачи сигналов [Текст] : учеб. пособие / А.Г. Зюко. Одесса : ОНАС им. А.С. Попова, 1968.

Ч. 1: Теория сигналов. – 95 с.

-1969-

Элементы теории передачи информации [Текст] : монография / А.Г. Зюко. – К.: Техніка, 1969. – 296 с.

-1972-

Помехоустойчивость и эффективность систем связи [Текст] : монография / А.Г. Зюко ; изд. 2-е., перераб. и доп. – М.: Связь, 1972. – 359 с.

Теория передачи сигналов [Текст] : учебник для электротехнических ин-тов связи / А.Г. Зюко, Ю.Ф. Коробов. – М.: Связь, 1972. – 280 с.

-1975-

Радиоприемные устройства [Текст] : учебник для фак. радиосвязи и радиовещания электротехн. ин-тов связи / А.Г. Зюко, Ю.Ф. Коробов, Г.И. Левитан ; ред. А.Г. Зюко. – М. : Связь, 1975. – 399 с.

-1976-

Методы помехоустойчивости приема ЧМ и ФМ сигналов [Текст] : тематический сборник статей под ред. А.С. Винницкого, А.Г. Зюко. – М.: Сов. радио, 1976. – 255 с.

-1985-

Помехоустойчивость и эффективность систем передачи информации [Текст] : монография / А.Г. Зюко, А.И. Фалько, И.П. Панфилов, В.Л. Банкет, П.В. Иващенко; под ред. Зюко А.Г. – М.: Радио и связь, 1985. – 272 с.

-1989-

Теория электрической связи [Текст] : учебник / А.Г. Зюко, Д.Д. Кловский, В.И. Коржик, М.В. Назаров ; под. ред. Кловского Д.Д. – М.: Радио и связь, 1989. – 432 с.

Наукові статті

-1958-

К определению общетехнических характеристик систем связи [Текст] / А.Г. Зюко // Сборник трудов НТОР и Э им. А.С. Попова. – Одесса, 1958. – Вып. 2. – С. 5.

-1967-

О помехоустойчивости широкополосных систем связи [Текст] / А.Г. Зюко // Вопросы электросвязи : сборник. – К.: Техніка, 1967. – С. 3.

Оценка помехоустойчивости систем связи по функции достоверности [Текст] / А.Г. Зюко // Электросвязь. – 1967. – № 9. – С. 1.

-1970-

О постановке курса «Теория передачи сигналов» [Текст] / А.Г. Зюко // Труды учебных институтов связи / ЛЭИС. – Л., 1970. – С. 85-89.

-1972-

Оптимальная обработка непрерывных сигналов [Текст] / А.Г. Зюко // Методы помехоустойчивого приема ЧМ и ФМ сигналов : сборник. – М.: Сов. Радио, 1970. – № 5-11.

-1974-

Помехоустойчивость многоканального модема двукратной ФРМ [Текст] / А.Г. Зюко // Вопросы электросвязи : сборник. – К.: Техніка, 1974. – С. 118-124.

Помехоустойчивость приема по мгновенной частоте бинарных ЧМ сигналов при импульсных и сосредоточенных по спектру помехах [Текст] / А.Г. Зюко, В.И. Серых // Труды учебных институтов связи / ЛЭИС. – Л., 1974. – Вып. 68. – С. 69.

-1976-

Применение алгоритма Витерби в спутниковых системах связи с МДВУ [Текст] / А.Г. Зюко // Зарубежная радиоэлектроника. – 1976. – № 12. – С. 3.

Помехоустойчивость системы передачи непрерывных сообщений [Текст] / А.Г. Зюко // Методы помехоустойчивого приема ЧМ и ФМ сигналов : сборник. – М.: Сов. Радио, 1976. – С. 11.

Синтез рабочих сигналов, максимирующих отношение сигнал/шум и минимизирующих помех при корреляционном приеме [Текст] / А.Г. Зюко // Труды учебных институтов связи / ЛЭИС. – Л., 1976. – Вып. 78. – С. 21.

Синтез сигналов, инвариантных к неточности синхронизации при корреляционном приеме [Текст] / В.А. Кисель, А.Г. Зюко // Многоканальная связь: сборник. – К.: Техніка, 1976. – С. 45-50.

-1977-

Реализация оптимальных сигналов, инвариантных к неточности синхронизации, с помощью оптимального приемника [Текст] / А.Г. Зюко //

Вопросы помехоустойчивости и эффективности электрической связи : сборник.
– К.: Техніка, 1977. – С. 23-26.

Эффективность систем передачи сообщений [Текст] / А.Г. Зюко // Электросвязь. – 1977. – № 6. – С. 17.

-1980-

Методы повышения систем передачи дискретных сообщений [Текст] / А.Г. Зюко, В.Л. Банкет, Н.Н. Куртов // Проблемы, методы и средства электрической связи : сборник. – К.: Техніка, 1980. – С. 15-21.

-1981-

Развитие теории передачи сигналов Найквиста [Текст] / А.Г. Зюко, В.А. Кисель // Прикладная электротехника : сборник. – К.: Наукова думка, 1981. – № 11. – С. 76-80.

-1983-

Повышение помехоустойчивости и эффективности цифровой спутниковой связи [Текст] / А.Г. Зюко // Помехоустойчивость и эффективность систем передачи информации : сборник. – Одесса : ОЭИС им. А.С. Попова, 1983. – Вып. 21. – С. 5.

-1988-

Методы повышения эффективности спутниковых систем связи [Текст] / А.Г. Зюко // Электросвязь. – 1988. – № 5. – С. 6-9.

Дисертації, захищені під керівництвом проф. А.Г. Зюко

-1968-

Дырда В.Е. Некоторые вопросы передачи дискретной информации многопозиционными сигналами в радиоканалах [Текст] : дис. ... канд. техн. наук / В.Е. Дырда ; науч. рук. А.Г. Зюко ; ОЭИС им. А.С. Попова – Одесса, 1968. – 189 с.

-1969-

Банкет В.Л. Исследование помехоустойчивости реальных демодуляторов ЧМ сигналов [Текст]: дис. ... канд. техн. наук / В.Л. Банкет; науч. рук. А.Г. Зюко; ОЭИС им. А.С. Попова. – Одесса, 1969. – 281 с.

-1969-

Панфилов И.П. Исследование влияния линейных искажений в канале на помехоустойчивость приёма сложных сигналов [Текст] : дис. ... канд. техн. наук / И.П. Панфилов ; науч. рук. А.Г. Зюко ; ОЭИС им. А.С. Попова. – Одесса, 1969. – 178 с.

-1974-

Крысько А.С. Исследование способов формирования и приёма дискретных сигналов с частотной модуляцией [Текст] : дис. ... канд. техн. наук / А.С. Крысько ; науч. рук. А.Г. Зюко ; ОЭИС им. А.С. Попова – Одесса, 1974. – 169 с.

-1976-

Иващенко П.В. Эффективность систем передачи дискретных сообщений по каналам с ограниченной полосой частот [Текст] : дис. ... канд. техн. наук / П.В. Иващенко ; науч. рук. А.Г. Зюко ; ОЭИС им. А.С. Попова. – Одесса, 1976. – 181 с.

-1987-

Ляшевич В.С. Логическая фильтрация факсимильных сигналов при эффективной передаче по двоичным каналам с ошибками [Текст] : дис. ... канд. техн. наук : спец. 05.12.02 ; 05.12.17 / В.С. Ляшевич ; науч. рук. В.А. Игнатов ; ЦНИИС. Киевское отделение. – К., 1987. – 219 с.

-1987-

Голощатов В.А. Повышение эффективности сверточного кодирования в каналах с многопозиционными сигналами [Текст] : дис. ... канд. техн. наук : спец. 05.12.02 / В.А. Голощатов ; науч. рук. А.Г. Зюко ; ОЭИС им. А.С. Попова. – Одесса, 1987. – 175 с.

-1988-

Дощечкин А.Е. Исследование алгоритмов декодирования сверточных кодов в каналах с неоднозначностью фазы [Текст] : дис. ... канд. техн. наук : спец. 05.12.02 / А.Е. Дощечкин ; науч. рук. А.Г. Зюко ; ОЭИС им. А.С. Попова. – Одесса, 1988. – 167 с.

-1989-

Геер А.Э. Повышение эффективности самоортогональных сверточных кодов в каналах с ФМ сигналами [Текст] : дис. ... канд. техн. наук : спец. 05.12.02 / А.Э. Геер ; науч. рук. А.Г. Зюко ; ОЭИС им. А.С. Попова. – Одесса, 1989. – 142 с.

Учні доктора технічних наук, професора А. Г. Зюко

В Одесі – ректор ОНАЗ ім. О.С. Попова проф. І.П. Панфілов, зав. кафедрою В.Л. Банкет, декан радіофаку доцент А. И. Ляхов, доценти: В.Е. Дирда, П.В. Іващенко, А.С. Крисько, А.Е. Дощечкін, В.А. Голощатов, А.Е. Геєр.

У Новосибірську – зав. кафедрою радіоприймальних пристроїв проф. А.І. Фалько, зав. кафедрою АСУ доц. Б.И. Філіппов, доценти: Е.Ф. Квашин, Г.А. Травін, В.Н. Зуєв, А.Н. Іощенко, В.А. Матвєєв, Г.Х. Гарсков, В.І. Серих, В. О. Савіних, В.Г. Арсєтьєв.

У Києві –старший науковий співробітник А.В. Савчук, доц. Н.М. Ващенко.

У Білгороді – зав. відділом НДІ, провідний науковий співробітник Н.Н. Куртов.

Література про життя вченого

Банкет В.Л. Исторический очерк : А.Г. Зюко завершает формирование статистической теории цифровой связи [Текст] / В.Л. Банкет // Цифрові технології : збірник. – Одеса : ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2008. – Вип. 4. – С. 113-115.

Банкет В.Л. Зюко Андрей Глебович // Видные ученые Одессы [Текст] : по воспоминаниям учеников и сотрудников / Одес. гос. ун-т им. И.И. Мечникова и др.; редкол.: И.П. Зелинский (отв. ред.) и др. – Одесса : [б. и.], 1995. – Вып. 6 . – С. 35-40. (В загл. : Одес. фил. укр. ком. по истории и философии естествознания и техники при АН Украины, Южн. науч. центр АН Украины).

Зюко Андрій Глібович [Текст] // Учені вузів Української РСР / В.М. Попов, В.І. Полурез, Ю.П. Дяченко. – К. : Київський ун-т, 1968. – С. 178-179.

Кафедра теорії електричного зв'язку ім. А.Г. Зюко // Піонер телекомунікаційної освіти та науки України. До 90-річчя Одеської національної академії зв'язку ім. О.С. Попова. 1920-2010 рр. ; за ред. проф. П.П. Воробієнка. – Одеса : ЛА "Піраміда", 2010. – С. 100-102.

Кафедра теорії електричного зв'язку ім. А.Г. Зюко // Одеська національна академія зв'язку ім. О.С. Попова : вчора і сьогодні ; за ред. Н.О. Котової, К.О.Танащук. – Одеса, 2005. – С. 77-79.